

Angol könyvtáros a magyar könyvtárügyről

Az IFLA közművelődési könyvtári szekciójának volt elnöke, Frank M. Gardner (Luton, Anglia) az UNESCO megbízásából összehasonlító tanulmányt készített a közművelődési könyvtári szolgálatot szabályozó törvényekről. (Gardner, Frank M.: Public library legislation: a comparative study. Paris, 1971. UNESCO, 285 p. — Részletes ismertetését ld. a Könyvtári Figyelő 1972. 3. számában.) Munkája során meglátogatott több országot, köztük 1969-ben hazánkat is. Könyve Magyarországgal foglalkozó fejezetének azt a részét közöljük, amely a magyar könyvtári törvény hatékonyságát értékeli.

„1969-ben jártam Magyarországon s módomban állt tanulmányozni Budapest közművelődési könyvtári rendszerét és két megyei hálózat működését.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központja egy könyvtári célra igen alkalmatlan, korábbi magánpalotában van elhelyezve, ahol semmi lehetőség nincs arra, hogy az állományt szabadpolcon tegyék hozzáférhetővé. Mégis, a könyvtárnak rendkívül gazdag gyűjteménye van a magyar irodalomból, és egyéb értékes dokumentumokkal is rendelkezik. Ugyanakkor intenzív kölcsönző tevékenységet is folytat, amelyben már-már forgalmi torlódások jelentkeznek. Nagyon magas színvonalú bibliográfiák és katalógusok jellemzik még munkáját. Meglátogattam egy kerületi könyvtárat is, amely új épületben nyert elhelyezést. Ez egyike a legforgalmasabb könyvtáraknak, amelyeket valaha is láttam: minden olvasóhely foglalt volt és a kölcsönzők hosszú sorban várakoztak.

3800 szakszervezeti könyvtár van Magyarországon, úgyhogy mindenkinek, aki értekelni akarja a közművelődési könyvtári rendszert, számításba kell vennie ennek a kiterjedt, önálló szervezetnek a létét. Meglátogattam a Textiles szakszervezet körzeti könyvtárát, amely Budapest legnagyobb textilüzemében működik. A kellemes, korszerű könyvtár 10 000 kötetnyi jó és változatos gyűjteménnyel, benne jócskán külföldi művekkel rendelkezik. A dolgozók 31%-a a könyvtár olvasója. A dilettantizmusnak nyomát sem vettem észre: szakszerűen vezetett, jól szervezett és jól ellátott könyvtárat láttam! Nyilvánvaló, hogy Magyarországon a szakszervezeti könyvtárak legalábbis a városokban, tekintélyes olvasótáborot látnak el. Mégis kérdésesnek látszik, hogy egy ilyen jellegű párhuzamos szervezet létezése, szoros együttműködés esetén is, növeli-e a hatékonyságot.

Felkerestem két megyei hálózatot is. Hangsúlyoznom kell, hogy a járási és a községi könyvtárak mind önállóak — kivéve a fiókkönyvtárakat —, és hogy a megyei és a járási könyvtárigazgatók szakmai felügyelete csupán tanácsadó jellegű. A tanulmányút során megbizonyosodtam arról, hogy a kapcsolatok igen szorosak és az együttműködés nagyon aktív.

A Kaposvári Megyei-Városi Könyvtár új épületben működik, az egyetlen új nagy közművelődési könyvtár, amit Közép-Európában láthattam, s egyben az egyetlen új nagykönyvtár is. Az épületben helyet kapott a felnőtt kölcsönzőrészleg, a gyerekkönyvtár, a referenz-könyvtár, az előadóterem, az olvasóterem és a könyvkiválasztó övezet. Remekül kialakított munkahelyek és könyvkötészet található még a szék-házban.

A járási könyvtárak ugyancsak kiemelkedően jól működnek, s főleg új épületekben — önállóan vagy művelődési házakban — vannak elhelyezve. Mindenütt jól tervezett bútorzat és felszerelés, amelyet gyakran helyileg terveztek és készítettek. Az egyik kisvárosi könyvtár igen szép gyermekrészlegében kiállított fémdomborműre, amely helybeli művész munkája, a világ bármely könyvtára büszke lehetne.

Az épületek meglepően nagyok, s megállják az összehasonlítást az angol, sőt a skandináv, hasonló nagyságú településeket szolgáló könyvtárakkal.

A Veszprémi Megyei Könyvtárnak régi, de átalakított épülete van, de oly magas színvonalú, majdnem bőkezű bútorzattal és felszereléssel, ami egy viszonylag kicsiny, bár nagy történelmi múlttal rendelkező városban meglepő volt.

Mindent egybevéve, a magyar közművelődési könyvtárak szervezetsége valóban igen magas szinten áll és mindenhol szembetűnő a fejlődés gyors üteme: új épületek, korszerű bútorzat, szakmailag felkészült és haladó szemléletű személyzet, valamint a helyi hatóságok szemléletmódjában nagyvonalú anyagi támogatása. A megyénkénti hálózatok rendszere, úgy látszik, kiválóan működik s megvan az az előnye, hogy a kisebb községek könyvtárai hasznosíthatják a megyei és az országos szintű szakmai tanácsadást és segítséget.

Ami a közművelődési könyvtárakat illeti, a magyar könyvtári törvényhozás kétségkívül nagyon eredményes és aktív könyvtári rendszert hívott életre.”

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR
KÖNYVTÁROSOK
SZÖVETSÉGE

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

027

KÖNYVTÁROS

Budapest

1972 NOV 

Mindannyiunknak jólesik az elismerő szavakat olvasni, amelyek úgy véljük, megfelelnek az igazságnak. Azonban nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a külföldi szakember által rajzolt képbe még nem illik bele mindegyik könyvtárunk. A könyvtárügy, s elsősorban a lakosság érdeke, hogy a ma még gyengébb könyvtárak, hálózatok mielőbb felzárkózzanak a legjobbak mellé, amelyek közül több megnyerte a külföldi szakemberek tetszését is. (A szerk.)